

KARYS

EINA SYKĮ SAVAITEJE

Kaina: 3 mėn. 75 centai.
Atskiro numerio 5 centai

Adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 12
Nr. «Kario» Redakcija. Telef. 90 Nr.

48 (184) Nr.

Kaunas, 1922 m. lapkričio mėn. 30 diena.

IV metai.

Pasirūpinkim savimi.

Penktas mėnuo, kaip „Kario“ skiltyse pasirodė J. U. str. „Šalin apsnūdimas“. Šis straipsnis sukėlė daug minčių. Domėdamasis jo keliamu klausimu, klausinėjau ne vieno karininko, kas daroma dalyse lavinimosi srity. Išgirdavau džiuginančių žinių: «pas mus pulke daroma karininkų užsiėmimai, suorganizuota karo biblioteka, išrašoma periodinė karo literatūra ir kt.» Bet taip gi daug reiškinių, kad darbas netęsiama nuolat, pasidaro ilgos pertraukos, kurios nežinia kada pasibaigs. «Mūsų pulkas stovi rezerve, bet dar nebuvo užsiėmimų su karininkais». — Kągi dirbate? — „Beveik nieko rimto“...

Nejaugi mes, pagaliau, nenuslinksime nuo mirties punkto?! Laikas negrįžtamai bėga, dvasios jėgos nemiklinamos atrofijuojasi, siela susnūsta... Gyvenimas tiekia karius tokius atsakomingus uždavinius, kurių spęsti tinkamai nesiruošiama.

Manau, kad laikas jau dalyse griebtis nuolatinio, sistematingo užsiėmimo. Jei pristingama energijos rasyti referatų, daryti pranešimų, tai teįvedie — kieno pareiga tuo pasirūpinti — kad kiekvienas karininkas turėtų parašyti į metus bent po vieną referatą arba atlikti po vieną pranešimą. O išpildyta, žinau, kad bus, nes noro ir jėgų bus, tik reikia atsikratyti nelemtojo nerangumo. Metas jau rimčiau susidominti karo mokslu ir menu, jų evoliucija, paskutiniu jų žodžiu; metas pagrindinai ištirti savo dalių kautynės ir žygių, kad pasisėmus mokslo ateities žygiams. Metas jau rengti dirvą naujai savajai karo doktrinai, kuri galima bus įvesti, kai mūsų karininkų kadrą bus bendra-

karo moksle pasiruošęs ir bus Lietuvos karo veiksmų esmę ir lietuvių kario psichologiją pažinęs. Tą darbą reikalinga pradėti pačioms dalims, dirbti visiems, nes tai didelis ir ilgas darbas, pačių lietuvių karių darbas.

Pirmoji ir vyriausioji priemonė — tai dalių karininkų nuolatiniai užsiėmimai: referatai, paskaitos, pranešimai, karo žaidimai etc.

Antra būtina priemonė — iš karininkų algos išskaičiuojamų nuošimčių sudaryti fondas karo bibliotekoms steigti. Knygų, ačiū Dievui, nestigs. Ko nėra Lietuvoj, lengva gauti užsieny. Karo literatūra dabar tokia gausinga, tik pavieniui neįperkama.

Oretimai su karininkų lavinimusi karo mokslo srity, kilsta būtinas reikalas mokintis naujų kalbų. Šis klausimas tiek svarbus, kad jo negalima pamiršti. Kiekvienoj dalyj randasi karininkų, mokančių tai vienos, tai kitos svetimųjų kalbų. Delko nesudaryti grupės ir mokyti? Gal pas tokį mokytoją nebus pedagoginio įgudimo, tai tada dar geriau specialiai nusišamdyti lektorių, paaukavus tam dalykui ir daugian lėšų. Mokyti kalbų mums reikalinga, mes verčiami sekti kitų valstybių karo literatūrą. Juk be tos literatūros negalapsieiti nei viena rimtesnė pulko karininkų biblioteka, nei viena karininkų klubo skaitykla.

Kelių ir priemonių kariniam lavinimuisi daug, bet svarbiausieji jų kiekvieno numatomi. Tik reikalingas darbas, darbas nuolatinis, ne pripuolamas. Reiktu daugiau veiklumo.

V. J.

A. Vokietaitis.

Tėvynė ir tauta.

(Tęsinys)

V.

Tėvynė ir internacionalas¹⁾.

Subrendusios ir susipratusios tautos jungėsi į tėvynes. Tėvynių prieglobstyje vystėsi mokslas, išradimai ir pramonė, kuri gamino ne vien gyvenimui reikalingus daiktus, bet ir baisiausius griovimo ir naikinimo įrankius. Žmogus pasidarė galingas: jis pakilo į orą, nusileido jūros dugnan ir visur nunešė kovos ir naikinimo priemones. Tad geresni įvairių tautų žmonės pradėjo galvoti, kas reikia daryti, kad karų suvisai nebūtų. Dar Senajam Įstatyme vienas pranašas skelbė, kad žmonės perdėb kardus į arklus ir įvyks bendroji taika. Krikščionybė kvietė žmones sueiti į vieno piemens ganomą bandą. Mūsų laikų kai kurie mokslo žmonės, galvočiai, rašytojai taip pat palaiko tą amžinos taikos svajonę. Šie žmonės vadinasi pasifistai (taikos mylėtojai). Jie rūpinasi, kaip ir kuriuo būdu karas sutrukdyti, jo neprileisti. Visi kylantieji tarp įvairių tautų ir tėvynių ginčai, tą žmonių supratimu, privalo būti tam tikro tarptautinio teismo išspręsti, einant visų tautų bendrai priimtais tam tikrais įstatymais, tam tikromis teisėmis. Tačiau reikalinga kuri nors valdžia, kad priverstų to įstatymo klausyti. Kiekviena atskira tėvynė, išleisdama savo įstatymus, tuojau sudaro ir tam tikrą valdžią, kad išleistieji įstatymai būtų vykdomi. Tuo būdu yra pašalinama tarpusavė kova tarp tėvynės piliečių. Panašiu būdu gal kuomet nors bus pašalintos kovos ir tarp atskirų tautų.

Tiktai kur imti tokia valdžia, kuri pajėgtų palaikyti tarptautinę teisę, labiausiai tuomet, kai prasidėjus karui, visokios tarptautinės sutartys pavirsta „popiergaliais“.

Taip antai Europoje yra keleras mažų valstybių: Belgija, Šveicarija, Luksemburgas. Didžiosios valstybės sutarė jų niekuomet nekliudyti. Vadinasi, šioms valstybėms yra suteiktas neutralitetas, tai yra pilna jų sienų neliečiamybė. Šios mažosios valstybės taip pat neprivalo painiotis į didžiųjų valstybių karus ir nepraleisti jų kariuomenių per savo žemes. Visos valstybės, jų eilėje iš Vokietiją, iškilmingai pasirašė sutartis dėl minėtų ralių neutraliteto.

Tačiau, kaip tiktai prasidėjo karas, vokiečiai, kaip niekur nieko, pareikalavo iš belgų, kad jiems būtų leista per jų žemę pulti prancūzus.

Belgija, būdama ištikima sutarčiai, atsisakė tai padaryti. Tuomet vokiečiai puolė nelaimingą šalį. Kuomet vokiečių socialistai išmėtinėjo Vokietijos vyriausiam ministeriui, kad prileista sutarčių sulaužymas, tai ministeris atvirai be jokios gėdos pareiškė, kad laike karo negalima, girdi, kokiais tai „popiergaliais“ varžytis.

Mūsų šių dienų kovos eigoje tą patį padarė lenkai, laužydami Suvalkų sutartį.

Karas yra remiamas jėga. Kad toji jėga nugalėti, lat reikalinga dar kita, už atskirų valstybių galingesnė jėga, kuri stovėtų aukščiau už tarptautinį karą visų prieš visus. Tokiai jėgai sukurti organizuojasi įvairių tautų atstovai į tam tikras draugijas, sąjungas, daro suvažiavimus, priima nutarimus.

Amžinos taikos klausimo tinkamu išsprendimu yra susirūpinę ir darbo žmonės, įvairios politinės partijos, kurių eilėje žymią vietą užima socialistai. Jie sako, kad žmonės tiktai todėl nesuėjo į vieną bendrą

1) P. Короленко. Война, отечество, человечество.

broliją, kad ši brolija netinkamai buvo suprasta; kad ligšioliai broliais buvo laikomi tikrai žmonės vienodai kalbantieji, vienodai tikintieji ir vienoje tėvynėje gyvenantieji. Socialistų nuomone, ne tie yra tikri broliai, kurie viena kalba kalba ir vienodai tikl, bet tie, kurie vienodą darbą dirba, ir vienodai, dėl neteisingo socialio sutvarkymo, kenčia. Tai vokiečių darbininkas turėtų per broliją laikyti prancūzų darbininką, bet ne savo vokiečių pabrinkantą. Viso pasaulio darbininkai privalo susijungti, kad bendrai nustatyti teisingus tarp dirbančių ir darbdavių santykius. Iš čionai ir tas šauksmas, kuris taip dažnai girdimas, ir kuris raudonose vėliavose plevėsuoja: „Visų šalių darbininkai, jungkitės!“.

Tai yra tarptautinio socializmo šauksmas. Senai jau mėginama jungti darbininkai į tarptautinę draugiją, kuri vadinasi „Internacionalas“. Atsiradęs internacionalas tuojuos pareiškė, kad kovos už politinį vyravimą tarp įvairių tautų neprivalo būti, kad kuomet visi dirbantieji susijungs, tai išnyks tarptautinės varžytinės, išnyks tėvynės ir karų nebebus. Tėvynės darbininkams nereikalingos; jos yra reikalingos tikrai turtuoliams. „Socialistui nėra tėvynės“ griežtai ir drąsiai pareiškė Internacionalo įsteigėjai savo taip vadinamam „komunistiniam manifeste“ 1848 m.

Štai iš kur kilo tėvynės neigimas. Tačiau mes pamatysime, kad šių dienų socializmas savo tarptautiniuose suvažiavimuose, po ilgų ginčų, tėvynės neigimo mintį karščiausiai palaikė prancūzas Erve. Jisai kartojo pirmiausia komunistiniam manifeste pareikštą mintį: nėra socialistui tėvynės. „Man vis tiek, — kalbėjo jis, — ar prancūzai nugalės vokiečius, ar Vilhelmas atsisės Paryžiuje. O aš vis vien kovosiu tik su savo šalies kapitalistais“.

Tačiau eilėje tarptautinių suvažiavimų aiškiausiai pasirodė, kad šių dienų socializmas neišsižada tėvynės. Vieną kartą, dabar jau miręs, vokiečių socialistų vadas Bebelis pasakė vokiečių reichstage (seime) įdomią kalbą. Bebelis buvo vienas iš labiau gerbiamų žmonių Europoje. Savo kalboje jisai išmėtinėjo vokiečių valdžiai, kad ji, norėdama užgriebti svetimas žemes, daug lėšų išleidžia ginklų gaminiui, didelės kariuomenės išlaidkymui ir kėsina bendrą taiką suardyti. Kuomet, pagaliau, jisai pareiškė, kad vokiečių darbininkai turėtų sutrukdyti valdžiai pulti Rusiją, ar Prancūziją, tai jam iš vietų sušuko:

— Tai yra tėvynės išdavimas. — Bebelis atsakė:

— Ne, mes nesam išdavikai! Mes tiktai nenorime, kad mūsų tėvynė pradėtų karą kaip grobuonis ir užmušėjas. Tačiau, — pridūrė jisai, — jeigu kuri nors kita tauta pultų Vokietiją, tai aš pirmas paimsiu savo senąjį šautuvą ir eisiu tėvynės ginti.

Kuo Bebelis buvo Vokietijai, tai socialistas Žores'as buvo Prancūzijai: netiktai savo partijos, bet visos tautos giliai gerbiamas žmogus. Jisai taipgi daug ginėjosi su savo šalies šovinistais ir imperialistais. Ir jisai, kaip ir Bebelis, kalbėjo:

— Jeigu atsitiktų, kad kuri nors tauta pultų Prancūziją, tai mes, socialistai, mirsime pirmose jos gynėjų eilėse.

Ir abu šitie socialistų vadai aiškiai pakartojo savo nusistatymą įvairiuose socialistų atstovų suvažiavimuose, tarp kitų vietų ir Stutgarte (4 metai prieš didįjį karą). Jiedu abu išrodinėjo, kad socialistai negali neturėti tėvynės.

— Jeigu Erve, — kalbėjo Bebelis, — sako, kad tėvynė yra tiktai vyrujančių luomų tėvynė, kad darbininkams proletarams ji suvisai nerūpi... Tai dar klausimas, kam ištikro tėvynė priklauso. Delko gi kiekviena tauta, kuri kenčia svetimo valdymo jungą, nežiūrint to, kad tas valdymas kai kada yra naudingas, — visuotinai sukyla, kad iškovojuis laisvę ir šiam tikslui pasiekti užmiršta visus tarpusavę ginčus? Erve many

mas, kad darbininkams proletarams vis viena, — ar Prancūzija priklausys Vokietijai, ar Vokietija — Prancūzijai, — yra nesąmonė.

Jeigu Erve savo mintį užsimanytų gyvenime taikinti savo tėvynėje, tai jo tautiečiai kojomis jį sutremtų.

Panašias mintis reiškia ir kiti suvažiavimo nariai.

— Neteisybė, — kalbėjo Folmaras Stutgarde, — kad internacionalizmas yra priešingas tautinėms tėvynėms.. Žmonijai reiškiamoji meilė nekliudo vokiečiui būti geru vokiečiu. Negalima nutraukti tautų gyvybę ir paversti jas į kokią tai nieko nereiškančią masę.

Tėvynių priešininkai nurodinėjo, kad karui iškilus, darbininkai privalo susitarti karo nepalaikyti ir jam net kliudyti, vadinas neiti tėvynės ginti ir karas pats savimi nutruks.

Bebelis ir kiti vokiečių socialistai perspėjo, kad einant kovai už tėvynės būvį ir tautos gyvybę, joki sukilimai arba streikai nėra galimi. Kiti taipgi išrodinėjo, kad įvairių tėvynių darbininkai ir šiaip visuomenė nėra vienodai susipratusi, nėra vienodo kultūros laipsnio pasiekusi; tai gal atsitikti, kad vienoje tėvynėje sukilę darbininkai sutrukdys karą, kitoje — to nepadarys ir tuomet labiau susipratusi tauta galėtų būti kitos tamsesnės tautos pavergta.

Ar nepasakys tuomet nugalėtoji tauta, kad jai savybroliai darbininkai surišo rankas ir bendrose tarptautinėse imtynėse pavertė bejėgia?

Žoresas prancūzų vardu pasiūlė įnešti į Stutgarde suvažiavimo nutarimus, kad „jeigu kuriai nors tėvynėi grėsia svetimųjų puolimas, tai tos tėvynės nepriklausomybei ginti yra vyriausia pavojuje esančios tautos socialistų pareiga“.

— Tėvynė yra tai žmogaus genijaus brangenybių sandėlis, — pasakė visų pritartas socialistas Valjanas, — ir proletariatui neišpuola daužyti šie brangūs žmonijos kultūros indai.

O Švedų socialistas Brautingas, sutraukęs visų pareikštas mintis, pasakė:

— Mes privalome būti dėkingi Ervei, jįsai suteikė progos pasireikšti pilnam minčių vienodumui, kad internacionalizmas ir nacionalizmas (tautybė) ne tikrai vienas kitam nėra priešingi, bet, atvirkščiai, vienas kitą papildo.

Pagalios, suvažiavimo pranešėjas belgų socialistų vadas Vandervelde pakartojo Bebelio pasakytus žodžius.

— Laisvų tautų esimas yra laipsnis ir į patį internacionalą, nes tikrai iš laisvų tautų sąjungos gali susikūrti vienatinė ateišies žmonija.

Taigi pasirodo, kad tėvynės instinktas (įgimtas supratimas) ir socialistuose gyvai reiškiasi. Jų geresnieji vadai ir žymiausioji didžiūma aiškiai pasisakė, kad negalima tėvynių išsižadėti, negalima jų griauti, o

reikia rūpintis, kad tėvynės būtų nepriklausomos ir tvirtos, teisingos ir laisvos, pasiruošusios susijungti į vieną bendrą visai žmonijai tėvynę. Kol svajojama bendra žmonijai tėvynė susikurs, tai gyvenamuoju laiku kiekvienas privalo dirbti savosios tėvynės gerovei, savo tėvynę saugoti ir mylėti.

(Bus daugiau).

Auksalapis parkas.

Auksalapis parkas — jaulinėjas
Jo kiekvienas takas — auksu žertas.
Tik dar pušys, egiės žalinėjas
Auksalapis parkas saulinėjas...
Vos sukrunta vandeninis vėjas —
Kaip kiekvienas lapas niekui vertas
Auksalapis parkas — saulinėjas
Ir kiekvienas takas — auksu žertas.

Juozas Žengė

Didžiojo karo pabūkliai.

(Tęsinys).

Svarbiausias prietaisas povandeniniuose laivuose tai periskopas. Prietaisas, kuriuo galima laivu po vandeniu esant, matyti gana tolokai ant vandens paviršiaus viska, kas ten tik dedasi. Periskopai tai povandeninės laivės akis.

Tuo laiku, kada sausumos armija su laivynu vystės ir plėtojosi kuoplačiausiame maštabe, ginkluodamiesi naujai išrastais ir pagerintais karo pabūklais, atsirado orlaiviai. Mes su jais spėjome jau taip apsi-prasti, kad ir nesistebime jais, bet 15—20 metų atgal apie juos ir sapnuot gal kitiems neprisapnavo. Išskyrus nedaugel entuziastų, visi skaitė oro užkariavimo problemą — utopija. 1906 metais tapo laikraščiuose paskelbta žinia, kad spalio mėn. 23 dieną garsus francūzų išradėjas Santos Dumon Bogatello'je (netol Paryžiaus) su savo padirbtu orlaiviu praskrido 80 jardų. Praslinkus metams, Henri Farma nuskrido 30 mylių.

1908 metais pasauliui žinomų pilotų buvo — 4. Pabaigoj 1911 metų—3000, dabar daugiau per 20000 ir dar kas diena po kelis šimtus prisideda naujų. Tas naujas žmonių laimėjimas, kaip pirė a, taip ir dabar taikomas vis tam pačiam tikslui... Kiekviena didesnė valstybė turi ne tik po kelis šimtus orlaivių, bet dar ir oro kreiserių — dirizablių arba cepelinų su mechaniskomis patrankomis, bevieliu telegrafu ir keliomis

Kaizeris ir leitenantas.

(Iš Wilhelmo II gyvenimo).

1897 m. birželio m. kaizeris Vilhelmas II su savo laivu (jachtu) «Hohenzolern» važinėjo prie Norvegijos krantų. Laivą lydėjo keli minininkai.

Sustojus laivui ties Odde, kaizeris norėjo aplankyti garsų ledyną Buarbre, tad laiveliu priplaukė prie kranto. Ekskursija turėjo tęstis ne mažiau penkių valandų.

Vienas iš jaunųjų laivo karininkų von Hanke pasinaudojo tuo, kad kaizerio nebuvo. Jis ištraukė savo dviratį ir pradėjo juo važinėti ant palubės. Tais laikais dviratis ka tik buvo iėjęs madon, kaizeris šios

spošto rūšies nemėgo ir užsiėmimą juo skaitė karininkui nepritinkamu. Leitenantas linksmi sukinėjos ant laivo, tik staiga pasigirdo komanda „ramiai!“ ir ant palubės pasirodė nepatenkintas Vilhelmas.

Tą dieną kaizeris dėl ko tai buvo piktas ir, neprivaziavęs prie kranto, staiga atidėjo ekskursiją ir pasuko laivą atgal. Vargšas von Hanke nespėjo nušokti nuo dviračio ir beveik užvažiavo ant įeinančio į laivą kaizerio. Šis su didžiausiu piktumu subarė jį. Leitenantas prašė dovanoti, bet Vilhelmas neklausydamas padarė nemandagų gestą atkreiptą į jį ir įsakė leitenantui tuojaus atvykti imperatoriaus kajuton.

Čia įvyko sunki scena. Įsiutęs kaizeris iškoliojo ir išbarė žeminančiais epitetais leitenanta, kurs pamir-

tonomis bombų. Gali jie skristi ten ir atgal tūkstančius mylių. Ir kokių tik metamų bombų neišrado dabartinė karo technika! Automatiškosios bombos tokios jautrios, kad sprogs, visur: balo, vandeny, sniege ir t. t. Oro granatos, oro torpedos (mažutėliai lekiantieji aparatai, kurie lekia kulkos greitumu ir mėto tam tikras bombas į priešų orlaivius ir cepelinus), vis tai žmogaus sugalvota. Vien tik Vokietijoje pradžioje karo buvo 1300 orlaivių ir 40 cepelinų naujausio tipo ir geriausios konstrukcijos!

Nenuostabu, kad su tokiais pabūklais kariaunant auga ir jų aukos. Garsingam Napoleono mušij ties Vaterlov kritusių ir sužeistų surinko 6932 kareivius. Mušij ties Ša-Ha vieni rusai nustojo 60.000 vyrų, o per buvusį karą ką ir bekalbėt, kur mušiai tęsė po 20 dienų (Liege, Verdun).

Rusų-japonų karui galima priskirti vieną iš tų baisių išradimų — rankinę granatą. Tiesą pasakius, jau seniau buvo Anglijoje specialės grenadierų brigados, bet tuokart buvo visai nekalti padarėliai palyginant su dabartinėmis dinamito ir piroksilino bombomis. Vokiečiai noromis jas variojo šturmuojant Liege'o fortus. Vokietys Martynas Heil išrado granatą, kurią galima paleisti tiesiog iš paprasto kareiviško šautuvo. Ji mažutė, bet užtaisyta stipriu paraku ir turi storą kiautą pilną mažų plieno gabaliukų pripiltą. Sprogus tokia granata 100 mirties kulky pasipila priešininko tarpan.

Žilaj senovėj po dienos mūšių galėjo maž daug ramiai pasilsėti. Dabar toli nuo to! Naktis, reikalui esant, akimirksniu paverčiama diena su pagelba prožektorių ir iluminuojamų granatų — žvaigždžių, kurių gali kiekvienas kareivis paleisti iš savo šautuvo. Tokia rakietė šviečia kaip 2500 žvakių laikotarpį 30—45 sekundų, apšviesdama žemės plotą nuo 50 iki 100 jardų. Tam tikros armotos gaubicų tipo išmeta dar šviesesnes rakietas, nuo kurių naktį pasidaro šviesu kaip dieną ir, kareiviai paleidę jas, apsupti šviesių rūkų, mato savo priešų kiekvieną žingsnį.

Daug dar galima parašyti apie tuos pabūklus ir jų paskyrimą karo arenoje, bet užtenka visko kas aukščiau pasakyta, kad gauti supratimo apie šių dienų karo baisinybes. Kad ir sunku tikėti, bet faktas galimas, kad vokiečiai kur tai Afrikoje užnuodiję džumos bakterijomis vieną upę, o prancūzų kareiviai gėrusieji vandenį iš jos, visi užsikrėtė ta liga ir išmirę.

A. Jauga.

Kitų šalių kariuomenės.

Raudonoji armija.

Mobilizacija ir formavimas karo laike.

Karo laiku pėstininkų divizija susideda iš trijų brigadų ir 5 artilerijos batarėjų (3 grupių po 3 baterijas

lauko artilerijos, vienos 3-jų baterijų gaubicų artilerijos grupės, vienos 3-jų baterijų sunkiosios artilerijos grupės).

Kiekviena pėstininkų brigada susideda iš 3-jų batalionų pulkų, kiekvienas batalionas iš 3 kuopų pėstininkų ir vienos kulkosvaidininkų kuopos. Be to, pėstininkų divizija turi vieną keturių eskadronų kavalerijos pulką, vieną sapierų batalioną ir vieną ryšių tarnybos batalioną. Bendras žmonių skaičius divizijoje karo laike siekia 40.000 žmonių, iš kurių 20.000 pėstininkai. Mobilizuota kavalerijos divizija susideda iš to pat skaičiaus, kaip ir ramiam laike. Jų sudėtis — 9.500 žmonių ir 9.800 arklių, kurie sudaro 3 brigadas. Tikrumoje raitijos brigados sudėtis toli nuo ankščiau nurodytųjų skaitlinių.

Žinios, liečiančios sudarančių raudonąją armiją kontingento mobilizaciją, yra labai miglotos.

Sulig paskutinio mobilizacijos projekto, mobilizacija palies 12 šaukiamųjų klasių, buvusių jau kariuomenėje, būtent 1890 — 1901 m. Pasienio srityse ir Ukrainoje bus pašaukti dar 9 papildomos klasės, būtent 1882 — 1890 m.

Sulig kelis kart darytų Bronšteino (Trocko) pranešimų, visų mobilizuotų žmonių bus iki 6 milijonų. Metinio šaukimo vidutinis skaičius nustatytas 500.000 žmonių. Mobilizacijos laike brigadų skaičius dvejinamas. Visose pėstininkų divizijose, susidedančiose taikos laike iš 2-jų brigadų, bus sudaryta trečios brigados iš kadry ir atsargos. Bendras visų mobilizuotų brigadų skaičius — 210 brig.; tokiu būdu iš viso bus 70 pėstininkų divizijų, po tris brigadas, į kurias įeina 2.800.000 žmonių, Kavalerijos divizijų skaičius, mobilizuojant, padidinamas nuo 18 iki 21 su bendru raitelių skaičium — 200.000 žmonių. Tokiu būdu bolševikai gali išstatyti karo veiksmams 3-jų milijonų armiją.

Esant mobilizacijai pašauktieji renkasi punktuose nustatytuose kiekvienam rajonui, iš kurių sudaromos dalys, kuriomis vadovaus sudarytos tose pat vietose lauko dalys. Tos atsargos dalys vėl mokinsis ir pildys įgulos tarnybą ir reikalui esant papildys veikiančiosios armijos dalis.

Nustatytas mobilizacijos laikotarpio terminas: Vakarų ir Ukrainos frontams — 7 dienos, t. y. beveik visai armijai, ir 7 d. likusiai Rusijos daliai.

Kad asmeniškai sudėtis tokio skaičiaus yra tai aišku, bet ar yra reikalinga apginklavimas ir šarvuotė toms formacijoms? Ar tikrai turi bolševikai 1200 artilerijos baterijų, ir aukščiau nurodytus formavimus su apšarvavimu, apginklavimu, aviacija, tankais, gurguolėmis ir t. t.

Tikrai galima tik pasakyti, kad bolševikai dabartiniu laiku labai gyvai užsiėmę atstatyti geležkelius. Sovietų Rusijos karo padėtis, kaip ir kitų valstybių, yra

šes, kas stovi prieš jį, matydamas kaizerį ne savo valdovą, bet įžeidėją, užsimojo ir sudavė kaizeriui veidą taip, kad šis parpuolė ir, uždenėdamas ranka pa juodavusį prie akies veidą, šoko į koridorį.

Von Hanke buvo bemačiant areštuotas. Kitos dienos rytą įvyko laive jūros teismas, kuris nuteisė leitenantą miriop.

Kaizeris tvirta ranka pasirašė sprendimą, bet išreiškė norą, kad leitenantui būtų duota galimybė užbaigti gyvenimą savizudybe, kaip jis pats prašė. Tuo von Hanke norėjo nusinešti su savim kaban savo liūdną istoriją, nenorėdamas, kad ji pragarsėtų.

Teisėjai nutarė išnaudoti pasmerktojo pagėgimą dviračiu važinėti.

1897 m. birželio 11 d. senas valstietis ir moteriš-

kė iš Odde su įdomumu sekė vokiečių jūros karininkų grupę, stovinčią aukštai ties Laatefos'o kriokliu. Viens iš jų sėdo ant dviračio ir iš visos jėgos pasileido prie krioklio.

Ore pasirodė juoda karininko figura ant dviračio ir dingo krioklio putose...

Senis ir moteriškė suriko iš pasibaisėjimo.

Karininkai priėjo prie kranto, pastovėjo ten kolį laiką, žiūrėdami į smarkias krioklio vilnis, ir grįžo į laivą.

Tik po dvidešimties penkių metų sužinota leitenanto von Hanke's mirties paslaptį, kuri buvo gvildinama vokiečių spaudoje.

Dabar ekskaizeris užvedė bylą prieš laikraščius, kurie palapino šią pamirštą liūdną istoriją.

A. Kovorskis.

Karo kronika!

Iš Lietuvos.

— **Paleisti iš kariuomenės karininkai ir karo valdininkai.** Paleidžiami iš kariuomenės: 1) Artilerijos gen. leit. Stomma, jam pačiam prašant; gydytojas pulk. Hagentornas, kaip savanoris atitarnavęs pasižadėtąjį laiką; 3) pulk. leit. Vaickulionis, 4) kap. Adamkevičius, 5) kap. Kiriejėvas, 6) leit. Navickis Jonas: Rusų tarnybos karininkai: 7) št. kap. Blagovieščenskis, 8) podpor. Litas, 9) prapor. Bauče: Karo valdininkai: 1) Kavaliauskas Juozas, 2) Preskienis, 3) Radžiūnas, 4) Vegneris, 5) Zigmantavičius.

(Isak. Kar. 251 Nr. XI 20.)

Lietuva ir užsieniai.

— **Mūsų delegacija Maksvos nusiginklavimo konferencijon.** Maksvos nusiginklavimo konferencijon važiuoja Lietuvos delegacija sudėty: Dr Zaunius, Lietuvos Atstovas Latvijoje; p. Lisaukas, U. R. M. Rytų Departamento Direktorius; generolas Radus-Zenkavičius, Karo Mokslo Skyriaus ir Aukštųjų Karininkų Kursų Viršininkas ir majoras Papečkis, e. Krašto Aps. Viceministerio pareigas.

— **Anglų aukšta dovana.** Generolas Radus-Zenkavičius apdovanotas Anglijos Karaliaus Jurgio Penktojo Šv. Mykolo ir Jurgio ordenu (The Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George). Atsiųstam ordenu patente pažymėta, kad jis suteikiamas Lietuvos Kariuomenės Generolui Radus-Zenkavičiui (to general Leo Radus Zenkovitch of the Lithuanian Army).

Iš Latvijos.

— **Lenkų ordenų kavalleriai.** Lenkija įteikus „Virtuti militari“ ordenus Latvijos kariuomenės gen. Balodui ir Radzinšui, pulk. Laiminui, Kalninui, pulk. leit. Purikui, Veisui, Tone ir Ramonui. „Garbės kryžiumi“ apdovanoti pulk.-leit. Tamerovskis, Bašas, Hartmanas, Rozenšteinas ir kap. Petersons.

(Lietuva. XI. 24).

Iš Rusijos.

— **Naujas korpusų apygardos vadas.** Vyriausio vado įsakymu, VIII korpuso apygardos vadu paskirtas diviz. generolas Gustavas Zydadlovičius.

(Polska Zbrojna. XI. 12).

— **Karo misija.** Iš Sevastopolio išvyko Angoron Tarybų karo misija skaičiuje 400 karininkų. Misijos priekyje—buvęs 11 armijos vadas gen. Tolpyga.

— **Aviacija.** Tarybų valdžia organizavo žymų oro laivyną, kurio priekyje stovi Vokiečių aviatorius Bellingas, aviacijos mokyklos viršininkas. Visas žymesnes vietas oro laivyne užėmė vokiečių karininkai, laike didžiojo karo tarnavę vokiečių aviacijos dalyse. Orlaivius pristato Vokiečių fabrikai.

(Daily Mail).

— **Karininkai komandiruoti užsienin aukštąjį karo mokslą eiti.** Komandiruoti užsienin baigt aukštuosius karo mokslus 30 generalio štabo raudonosios armijos karininkų iš skaičiaus tų, kurie pastaruosiuose metuose baigė specialų papildomąjį kursą prie Gen. Štabo Akademijos. Didesnioji dalis minimų karininkų važiuoja Vokietijon.

(Polska Zbrojna XI. 8).

— **Algos padidinimas.** Revoliucinė Karo Taryba nutarė padidinti algas raudonos kariuomenės rikiuotės vadams 400%.

— **Statutų peržiūrėjimas.** Tą patį Taryba paskyrė komisija raudonosios kariuomenės statutus per-

žiūrėti ir perdirbti. Komisijos pirmininkas Liaudies Karo Komisaras Bronšteinas (L. Trockis), generolas Sviečtin ir buv. armijos vadas Tuchačevskis (senos rusų kariuomenės podporučikas).

(Golos Rossii. XI. 18).

— **Karo aukos.** Visuomenės sveikatos apsaugos komisaras Semaška mokslininkų name perskaitė pranešimą, iš kurio matoma, kiek sumažėjo Rusijoje laike karo gyventojų. Gimimo skaičius 1917 m. nupuolė iki 66% (Skaitant gimimo skaičių 1913 m. už 100%). Susivedimų per tą laiką sumažėjo iki 58%.

1914—1917 m. m. laikotarpyje mobilizuota virš 14 milijonų vyrų. Iš šio skaičiaus nukautų 666 tūkst. (4,75%), sužeistų 3.749.000 (26,7%), sergančių 5.070.000 (66,2%), nunudoytų dūjomis 65 tūkst. (0,47%), belaisvėn patekusių ir dingusių be žinios 3.650.000 (28,2%).

Be to, nuostoliai Kaukaze siekia 409 tūkst. žmonių (2,86%). Tokiu būdu komisaras priskaito bendrus karo nuostolius 13.889.000 (99,20%) žmonių.

Skaičius nukautų ir mirusių apie 1.660.000 žmonių, — invalidų 1.419.000.

Iš Lenkijos.

— **Centralėj tankų mokykloj.** Lapkričio 4 d. atidarė pirmąją paoficierių kursą Centralėj tankų mokykloj (Žuravicoj prie Peremišlio).

(Polska Zbrojna. XI 9).

— **Važiuodama daryti taiką, mano apie karą.** Prancūzų laikraštis „Tems“ aiškina delko Lenkija yra pakviestą į Loanos konferenciją. Delfo, sako, kad jei konferencija iširtų ir Rumunų kariuomenė pultų turkus, tai tuo pat įvyktų ginkluotas susirėmimas tarp Rumunų ir Rusų ir Lenkai iurėtų įsimašyti į tą karą, kaipo Rumunų sąjungininkė.

Iš Vokietijos.

— **Sąjungininkų kontrolė vokiečiams.** Numatoma Vokietijoje panaikinti sąjungininkų karo kontrolės komisiją, kuri labai skaitlinga ir brangiai atsieina vokiečiams ir ją pamainyti nedideliais kontrolės komitetais.

Iš Graikijos.

— **Graikuose.** Buvusių Graikų ministerių ir generolų teismas del Anatolijos pralaimėjimo jau įvyko Atenuose. 6 ministeriai sušaudyta.

Ž I N I O S.

Lietuvoje.

— **Lietuvos invalidų dirbtuvės.** Lietuvos Invalidų Komitetas suorganizavo iš invalidų specialistų avalinių ir rubų dirbtuves, kur jau atliekami gerai, greit ir žymiai papigintomis kainomis kariams taip pat ir civiliams užsakymai. Reikalingų informacijų galima gauti Karo Muzėjaus raštinėj, Duonelaičio g. vė 37 Nr. (priešais Karo Muzėjaus).

— **Lietuvos Universitetas suteikė garbės laipsnį prof. Benderiui.** Lietuvos Universitetas suteikė „Lietuvos filologijos daktaro“ garbės laipsnį Princetono Universiteto prof. Benderiui, už jo pasižymėjimus lietuvių kalbos tyrinėjime.

— **Kaune netrukus prasidės Operos ir Dramos spektakliai.** Iki nebus užbaigtas teatro rūmų remontas, Švietimo Ministerija išnuomavo Tilmanso teatrą Valst. Operos ir Dramos reikalams. Netrukus prasidės Operos taip pat ir Dramos spektakliai Valst. Dramos Teatras savo sezoną pradeda lapkričio 21 d., po šios už poros dienų pradeda Opera.

Teatro rūmų remontas pašoko pirmyn daug sparčiau negu iki šiol ėjo. Bus pristatomas dar vienas aukštas (antra galereja).

— **Saužudybė.** Lapkričio 14 d. 13 v. nusišovė Centr. Įstaigos Raštininkų kuopos viršila Aleksas Molotokas.

— **Nelaimė su kuliama mašina.** Gryžęs iš Amerikos Lamokelių kaimo (Vabalninkų val.) p-tis Varna nusipirkęs kuliama mašiną arkliais varomą mašiną manė ją uždarbinti. Pirmą kartą kūrė Lamokų kaime ir antrą dieną išliko jį nelaimė, mašina sulaužė ir iš peties ištraukė jam ranką. Po operacijai pasimirė. Nelaimės priežastis: buvo gerai įklausęs alaus.

Sudegė pirtyje. Tvarkiškių kaimo gyventojas Mateušas Pečiulaitis, neturėdamas savo pirties, mynė linus svetimoje Padainupių kaime. Vakare sudžiovęs linus kureno krosnį. Naktį pirtis užsidegė bet gelbėt nebuvo kam. Rytą draskant degesius užkrosny rado Pečiulaičio apdegusį lavoną: nudegus galva, pradegus krutinė, o žemian kūną buvo užgriuvusios lubos su žemėmis ir ugnis nepriėjo.

— **Naujas rusų atstovas.** Lapkričio 12 d. atvyko Kaunan Tarybų Rusų atstovas Lietuvai A. Pajkės. Prieš paskyrimą atstovauti Lietuvai jis buvęs nepaprastu Tarybų Rusų įgaliotiniu Kinuose. Gimęs 1873 m. Sibire revoliuciniame judėjime dalyvavo nuo 1892 m.

— **Plėšikų bandos Žemaičiuose.** Žemaičiai dar vis neperstoja turėt žymių plėšikų bandų su garsiais savo atamanais. Prieš kelesdešimt metų turėjo Blindą ir mažiau žymesnių, šiomis dienomis irgi pradėjo veikti panaši gauja tarp Kuršėnų-Luokės. Plėšikų vadas esąs Raikauskis, kilęs iš to paties kaimo, iš kurio buvo kilęs Blinda. Organizuotų plėšikų esą apie 500, kurie slapstosi aplinkiniuose miškuose ir laikosi pas vietos gyventojus, daugiausia prie rusų atėjūnų, o tokių nemažai čia yra privisę nuo lenkmečio — 1863 m. Naujoji gauja užpildinėjanti keleivius dienos metu, savo priešus šaudo miestely, smuklėse, turgavietėje. Buvo užpuolę kareivių gurguolę, bet liko atmušti ir vienas tēkės belaisvėn, kurį kareiviai atsivarė Kaunan. Prie jo rasta 28 sebrų sąrašas. Štabas esąs miške pažemėse. Prie jų priguli net kai kurie ūkininkai.

Iš neutralinės zonos.

— **Lenkai puolė Širvintus.** Lapkričio 17 d. po piet, lenkų kariuomenės burys apginkjuotas kulkosvydziais ir granatomis skaičiuje 100 žmonių puolė Širvintų miestelį; mūšys tęsėsi visą naktį. Vietinės milicijos sužeisti 3; lenkai neteko 3 nukautais ir 5 sužeistais. Lenkai nuo Širvintų pasitraukė.

Vilniuje.

— **Lenkų narsumas.** Lapkričio 7 d. 5 v. rytą Jokūbo g-vės 7 Nr. naman triukšmingai įsibrovė nežinomi asmenys. Subėgo minia, atvyko 3 policininkai, bet esant tamsu nė vienas nėjo gelbėt nors užpultieji šaukė, vienas policininkas net pasislėpė kemsargio būdelėn. Nesulaukiant pagalbos, vienas užpultųjų pil. Katkuvskis pro langą išleidęs virvę nuleido savo žmoną ir pats leidosi, bet policija pamanius, kad tai plėšikai leidžiasi peršovė jam koją. Plėšikai įsibrovę virtuvėn, ėmė svaidyt į kiemą maistą, baldus, indus; įdomiausias iš jų tai kiaušinių mėtymas kieman ant susirinkusių galvos. Vienas užpuolikų apsidirbęs, nulipęs laiptais norėjo išeiti, bet policijos liko suimtas. Policija įsidrąsinus įėjo

vidun, bet išieškojus nieko nerado, tik ant laiptų pamestą skrybelę, kas rodo, kad plėšiko būta ne vieno. Suimtas pasirodė girtas ir pasisakė esant to paties namo gyventojas. Nenorėta iškert, kad žmogus inteligentas, baigęs aukštus mokslus, tokius „šposus“ galėtų daryti. Kitą dieną, nuovadoj padarius tardymą, pasirodė tikrai tas pats asmuo esąs, tik užpuolimo priežasties negalėjęs paaiškinti, kadangi neatmenąs.

Nuostolių padaryta apie vieną milijoną lenkų markių. Tuose namuose gyvena pargabenti iš Se-dleco gelžkelio tarnautojai.

Lietuva ir užsieniai.

— **Vatikano pripažinimas.** Vatikanui pripažįstant Lietuvą de jure, buvo mėginta daryt kliučių, kad tas pripažinimas neįvyktų. Kardinolo Gaspari notoje, pranešančioje Lietuvos pripažinimą, be gerų velijimų Lietuviai tautai nepaprastas tokiais atsitikimais priedas kuriuo pareiškia vilties, kad Lietuva susitaikins su savo kaimyne Lenkija. Tenka patirti, kad šis priedas yra asmeninis kard. Gaspari pareiškimas.

Iš šio galima spręsti, iš kurios pusės buvo mėginama daryti kliučių.

— **Naujo Amerikos atstovo atvykimas.** Naujai paskirtas Amerikos atstovas Lietuvai p. P. Coleman žada padaryti pirmą savo oficialią vizitą Lietuvai ir įteikti Lietuvos vyriausybei savo kredencialus 27—29 šio mėnesio.

Užsieniuose.

— **Turkai ir Balkanai.** Iš Loanos praneša, kad pakomisija Turkų sienų reikalu esanti derybas baigusi. Visi esą susitarę demilitarinės (ne kariškos) zonos ties Maricos upe reikalu. Bulgarijos išėjimo į Eigėjos jūras reikalas esą buvęs svarstomas Eigėjaus uostas būsiąs visiems laisvas. Tarp-tautinės Komisijos pirmininkas turesiąs būti vienas santarvininkų.

Bulgarų ministeris pirmininkas Stambulinskis pareiškęs, kad Bulgarija nutariusi įteiti į Mažiosios Santarvės tarpą, ar į naują Balkanų sąjungą, kad drauge su kitomis mažomis valstybėmis gintis prieš stipresnius.

— **Vokiečiuose.** Wirtho kabinetas atsistatydino. Valstybės prezidentas Ebertas pavedęs slaptajam patarėjui Kuno, Hamburgo — Amerikos linijos direktoriui sudaryti naują Vokiečių kabinetą. Kunas sutikęs. Lapkričio 17 d. turėjęs pasitarimą su partijų lideriais. Berlyno laikraščiai rašo, kad Kuno manąs sudaryti „darbo kabinetą“ remdamasis penkiomis centro partijomis. Pasikalbėjime su partijų lideriais davęs suprasti savo pageidavimą bendradarbiauti su socialdemokratais ir be jų kabineto nesudarysiąs.

— **Vokiečių skola.** Vokiečių einamoji skola iki š. m. spalio 31 d. siekusi 603 milijardus markių. Vokiečių banknotų cirkuliavimas pirmą lapkričio mėn. savaitę padidėjęs nuo 47,6 iki 517 milijardų vokiečių markių.

— **Lenkuose.** Rinkimai Lenkų seime jau įvyko. Galutiniai rezultatai tokie: Viso 444 Seimo atstovai. Nuo dešiniųjų partijų 174, kairiųjų 182, komunistų 2, mažumų bloko 86.

— **Rusų — Lenkų sutartis.** Rusai su Lenkai padarė sutartį, liečiantį susisiekimą gelžkelio Minskas — Vilnius. Šia gelžkelio linija Tarybų valdžia nori naudotis, kaip tranzito keliu į Liepojaus uostą.

— **Turkuose.** Angoros tautinis parlamentas nutaręs apskusti Sultoną ir jo vyriausybę Angoros aukščiausiam teismui.

— Angoros vyriausybė pakartojo savo reikalavimą, kad sąjungininkai išsikeltų iš Konstantinopolio.

— Pranešama, kad sultonas nuo sosto dar neatsisakęs, Konstantinopoly, kasdien prieš jį einančios didžiausios manifestacijos.

— **Anglijoje.** Anglų rinkimų rezultatai esą tokie: Konservatyvai 343, tautiniai - liberalai (Lloyd George'o 18, liberalai (Asquith'o) 59, darbininkų partija 141, nepriklausomoji partija 9.

Lapkričio 16 d. Anglai užmokėjo Jungtinėms Valstybėms 50.000.000 dolerių nuosimčių už savo skolas.

— **Žemės drebėjimas Argentinoj.** Argentinoj buvo žemės drebėjimas. Buenos Aires staiga sustojo laikrodžiai, užgeso žvakės. Laukiama baisių žinių iš sunaikintų miestų. Tuo tarpu susisiekimasis pertrauktas, kadangi sunaikinti telegramai.

— **Žemės drebėjimas Čilės krašte.** Įvyko žemės drebėjimų ties Coquimbo. 35.000 žmonių pasiliko be pastogės. Daug žuvo nuo potvynio.

— **Airioj.** Airių sukilėliai dar nenurimę. Dubline tautininkų kariuomenė susidūrė su sukilėliais, apie 40 žmonių sužeista. Sukilėliai sudegino Dublino pašta, sunaikindami daug laišku ir siuntinių. De Valero pasakęs, kad taika neįvyksianti, o Laisvoji Airija su sukilėliais taikos nedarysianti.

— **Nuostoliai nuo gaisrų Amerikoje.** 1921 m. Jungtinėse Valstybėse gaisrai sunaikino turtų už 485.000.000 dol. vertės. Gaisruose žmonių žuvo 15.000, susižeidė viršum 16.000.

— **Sukilimai Gruzijoje.** Vakarų ir Rytų Gruzijoje (Kaukaze) sukilimai prieš bolševikų valdžią nulatos stiprėja. Bolševikai, norėdami sukilimą numalšinti, Kaukaze stiprina savo kariuomenę.

Primename, kad, Gruzija buvo laisva, bet bolševikai ją krauju pavergė.

— **Nelaimė kasyklose.** Birmingham Alabame (Jungtinėse Amerikos valstybėse) ištiko kasyklų sprogimas. Žuvo apie 100 žmonių, mirtinai sužeista 60.

— **Žydai Palestinoje.** Žydai su arabais Palestinoj (senovės žydų žemė) nesugyvena. Arabai

ieško priekabių prie žydų ir, progai pasitaikius juos muša, nors vietinė vyriausybė už tai vienus ir kitus kemša kalėjiman. Pakelyse dažnai randama nužudytų žydų. Nors Palestinoj visos kalbos turi lygias teises, bet tenykštis telegrafas atsisako priiminėti telegramas žydų raidėmis. Telegrafas aiškinasi tuo, kad nesą paruošta atitinkamos telegrafo abecelės. Žydų telegrafistų grupė paruošė telegramų priiminėjimo žydų raidėmis sistemą (būdą) ir reikalauja, kad ji būtų įvesta visoj Palestinoj.

Apskritai gi žydai norėtų Palestinoj įsteigti savo valstybę, bet tas jiems vargu bepasiseks, nes žydų ten yra tik apie dvidešimta visų gyventojų dalis. Dauguma arabai.

— **Belgai stato naują radio telegrafo stotį.** Belgų vyriausybė stato didžiulę radio telegrafo stotį, kuria galėtų susikalbėti su Užatlančiu bei kolonijomis. Stotis savo stiprumu ir didumu bus pirma Europoj. Iki šiol stipriausia Europoj radio stotis skaitėsi Bordo (Prancūzijoje). Briukselio stoties antena (vielos, gaudančios žinių kibirkštis) turėsianti ilgio 1200 metrų, pločio 400 metr. Ji busiauti ištiesta ant 8 geležinių stiebų 275 metr. aukščio (Kauno antenos stiebai po 50 metrų aukščio). Elektros energijos šaltinis (dizeliai ir turbinos) siekia 1400 arklių jėgos. Briukselis galės betarpiai susikalbėti su Afrikos kraštu Kongo, kur irgi statoma didelė stotis.

Siuntimas radio bus atliekamas automatinio būdu po 120 žodžių per minutę. Priiminėti busių galima tuo pačiu laiku 3 radio telegramas, kurios bus užrašinėjamos ant tam tikros fotografuės juostos. Siuntimas radiotelegramų nekludys tuo pačiu laiku ir priiminėti jas.

Redakcijos atsakymai.

Rašt. V. Keblai. Negauna.

V. p. V. Šalkauskiui. Galėsi. Žiūr. 1920 m. L. Kar. Įs. Nr. 221 § 1.

P. Baranauskiui. 1. Galima. Reiks ištarnauti nemažiau metų. 2. Jei iš dalies turi ištikimybės liudymą, žemės gauti turi teisę. Negavimo priežastį ištirk vietoj. 3. Veltui nevežiojama.

ŠIOMIS DIENOMIS
IŠEINA DIDELIS

ATSPINDŽIŲ

NU-
ME-
RIS.

Vilniaus 600 metų jubiliejui paminėti.

— Daug rašinių! — — — — — Daug paveikslų! —

Reikalaukite knygnuose, pas laikraščių pardavėjus, geležinkelių stotyse.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.